

PILDELE SAU PROVERBELE LUI SOLOMON

Capitolul 1

Strigarea înțelepciunii

1 Pildele lui Solomon, fiul lui David, împăratul lui Israel,

2 pentru cunoașterea înțelepciunii și învățaturii, pentru înțelegerea cuvintelor minții;

3 pentru căpătarea învățăturilor de bun-simț, de dreptate, de judecată și de nepărtinire;

4 ca să dea celor neîncercați agerime de minte, tânărului cunoștință și chibzuință,

5 să asculte însă și înțeleptul, și își va mări știința, și cel priceput, și va căpăta iscusință

6 pentru prinderea înțelesului unei pilde sau al unui cuvânt adânc, înțelesul cuvintelor înțelepților și al cuvintelor lor cu tâlc.

7 Frica de Domnul este începutul științei, dar nebunii nesocotesc înțelepciunea și învățătura.

8 Ascultă, fiule, învățătura tatălui tău și nu lepăda îndrumările mamei tale!

9 Căci ele sunt o cunună plăcută pe capul tău și un lanț de aur la gâtul tău.

Ferirea de ispite

10 Fiule, dacă niște păcătoși vor să te amăgească, nu te lăsa câștigat de ei!

11 Dacă-ți vor zice: „Vino cu noi! Haidem să întindem curse, ca să vărsăm sânge, să întindem fără temei

lațuri celui nevinovat;

12 haidem să-i înghițim de vii, ca Locuința morților, și întregi, ca pe cei ce se coboară în groapă;

13 vom găsi tot felul de lucruri scumpe și ne vom umple casele cu pradă;

14 vei avea și tu partea ta la fel cu noi, o pungă vom avea cu toții”,

15 fiule, să nu pornești la drum cu ei, abate-ți piciorul de pe cărarea lor!

16 Căci picioarele lor aleargă la rău și se grăbesc să verse sânge.

17 Dar degeaba se aruncă lațul înaintea ochilor tuturor păsărilor,

18 căci ei întind curse tocmai împotriva sângelui lor și sufletului lor îi întind ei lațuri.

19 Aceasta este soarta tuturor celor lacomi de câștig: lăcomia aduce pierderea celor ce se dedau la ea.

Cei neascultători

20 Înțelepciunea strigă pe ulițe, își înalță glasul în piețe:

21 strigă unde e zarva mai mare, la porți, în cetate, își spune cuvintele ei:

22 „Până când veți iubi prostia, proștilor? Până când le va plăcea batjocoritorilor batjocura și vor urî nebunii știința?

23 Întoarceți-vă să ascultați muștrările mele! Iată, voi turna duhul meu peste voi, vă voi face cunoscute cuvintele mele...

24 Fiindcă eu chem, și voi vă împotriviți, fiindcă îmi întind mâna, și nimeni nu ia seama,

25 fiindcă lepădați toate sfaturile

mele și nu vă plac muștrările mele,
26 de aceea și eu voi râde când veți fi
în vreo nenorocire, îmi voi bate joc
de voi când vă va apuca groaza,
27 când vă va apuca groaza ca o
furtună și când vă va învălui
nenorocirea ca un vârtej, când vor da
peste voi necazul și strâmtorarea.
28 Atunci mă vor chema, și nu voi
răspunde; mă vor căuta, și nu mă vor
găsi.
29 Pentru că au urât știința și n-au
ales frica de Domnul,
30 pentru că n-au iubit sfaturile mele
și au nesocotit toate muștrările mele,
31 de aceea se vor hrăni cu rodul
umbletelor lor și se vor sătura cu
sfaturile lor.
32 Căci împotrivirea proștilor îi ucide
și liniștea nebunilor îi pierde,
33 dar cel ce m-ascultă va locui fără
grijă, va trăi liniștit și fără să se
teamă de vreun rău.”

PILDELE SAU PROVERBELE LUI SOLOMON

Capitolul 2

Îndemn la căutarea înțelepciunii

1 Fiule, dacă vei primi cuvintele
mele, dacă vei păstra cu tine
învățăturile mele,
2 dacă vei lua aminte la înțelepciune
și dacă-ți vei pleca inima la
pricepere,
3 dacă vei cere înțelepciune și dacă te
vei ruga pentru pricepere,

4 dacă o vei căuta ca argintul și vei
umbla după ea ca după o comoară,
5 atunci vei înțelege frica de Domnul
și vei găsi cunoștința lui Dumnezeu.
6 Căci Domnul dă înțelepciune; din
gura Lui iese cunoștință și pricepere.
7 El dă izbândă celor fără prihană, dă
un scut celor ce umblă în
nevinovăție.
8 Ocrotește cărările neprihănitii și
păzește calea credincioșilor Lui.
9 Atunci vei înțelege dreptatea,
judecata, nepărtinirea, toate căile
care duc la bine.

*Înțelepciunea ne ferește de cei
amăgitori*

10 Căci înțelepciunea va veni în
inima ta și cunoștința va fi desfătarea
sufletului tău;
11 chibzuința va veghea asupra ta,
priceperea te va păzi,
12 ca să te scape de calea cea rea, de
omul care ține cuvântări stricate,
13 de cei ce părăsesc cărările
adevărate, ca să umble pe drumuri
întunecoase,
14 care se bucură să facă răul și își
pun plăcerea în răutate,
15 care umblă pe cărări strâmbe și
apucă pe drumuri sucite;
16 ca să te scape și de nevasta altuia,
de străina care întrebuințează vorbe
ademenitoare,
17 care părăsește pe bărbatul tinereții
ei și uită legământul Dumnezeului
ei.
18 Căci casa ei coboară la moarte și
drumul ei duce la cei morți:
19 niciunul care se duce la ea nu se

mai întoarce și nu mai găsește
cărările vieții.

20 De aceea, tu să umbli pe calea
oamenilor de bine și să ții cărările
celor neprihăniți!

21 Căci oamenii fără prihană vor
locui țara și oamenii neîntinați vor
rămâne în ea,

22 dar cei răi vor fi nimiciți din țară
și cei necredincioși vor fi smulși din
ea.

PILDELE SAU PROVERBELE LUI SOLOMON

Capitolul 3

*Folosul temerii de Dumnezeu și al
înțelepciunii*

1 Fiule, nu uita învățăturile mele și
păstrează în inima ta sfaturile mele!

2 Căci ele îți vor lungi zilele și anii
vieții tale și-ți vor aduce multă pace.

3 Să nu te părăsească bunătatea și
credincioșia: leagă-ți-le la gât, scrie-
le pe tăblița inimii tale!

4 Și, astfel, vei căpăta trecere și
minte sănătoasă înaintea lui
Dumnezeu și înaintea oamenilor.

5 Încrede-te în Domnul din toată
inima ta și nu te bizui pe
înțelepciunea ta!

6 Recunoaște-L în toate căile tale, și
El îți va netezi cărările.

7 Nu te socoti singur înțelept; teme-
te de Domnul și abate-te de la rău!

8 Aceasta va aduce sănătate trupului
tău și răcorire oaselor tale.

9 Cinstește pe Domnul cu averile tale
și cu cele dintâi roade din tot venitul
tău,

10 căci atunci grânarele îți vor fi
pline de belșug și teascurile tale vor
gema de must.

Fericirea și înțelepciunea adevărată

11 Fiule, nu disprețui mustrarea
Domnului și nu te mâhni de
pedepsele Lui!

12 Căci Domnul mustră pe cine
iubește, ca un părinte pe copilul pe
care-l iubește!

13 Ferice de omul care găsește
înțelepciunea și de omul care capătă
pricepere!

14 Căci câștigul pe care-l aduce ea
este mai bun decât al argintului, și
venitul adus de ea este mai de preț
decât aurul;

15 ea este mai de preț decât
mărgăritarele și toate comorile tale
nu se pot asemui cu ea.

16 În dreapta ei este o viață lungă; în
stânga ei, bogăție și slavă.

17 Căile ei sunt niște căi plăcute și
toate cărările ei sunt niște cărări
pașnice.

18 Ea este un pom de viață pentru cei
ce o apucă, și cei ce o au sunt
fericiți.

19 Prin înțelepciune a întemeiat
Domnul pământul și prin pricepere a
întărit El cerurile;

20 prin știința Lui s-au deschis
adâncurile și strecoară norii roua.

21 Fiule, să nu se depărteze
învățăturile acestea de ochii tăi:
păstrează înțelepciunea și chibzuința,

22 căci ele vor fi viața sufletului tău și podoaba gâtului tău!

23 Atunci vei merge cu încredere pe drumul tău, și piciorul nu ți se va poticni.

24 Când te vei culca, vei fi fără teamă, și când vei dormi, somnul îți va fi dulce.

25 Nu te teme nici de spaimă năprasnică, nici de o năvălire din partea celor răi,

26 căci Domnul va fi nădejdea ta și El îți va păzi piciorul de cădere.

Îndemnuri la o bună viețuire

27 Nu opri o binefacere celui ce are nevoie de ea, când poți s-o faci.

28 Nu zice aproapelui tău: „Du-te și vino iarăși; îți voi da mâine”, când ai de unde să dai!

29 Nu gândi rău împotriva aproapelui tău, când locuiește liniștit lângă tine!

30 Nu te certa fără pricină cu cineva, când nu ți-a făcut niciun rău!

31 Nu pizmui pe omul asupritor și nu alege niciuna din căile lui!

32 Căci Domnul urăște pe oamenii stricați, dar este prieten cu cei fără prihană.

33 Blestemul Domnului este în casa celui rău, dar locuința celor neprihăniți o binecuvântează.

34 Când are a face cu cei batjocoritori, Își bate joc de ei, dar celor smeriți le dă har.

35 Înțelepții vor moșteni slava, dar partea celor nebuni este rușinea.

PILDELE SAU PROVERBELE LUI SOLOMON

Capitolul 4

1 Ascultați, fiilor, învățătura unui tată și luați aminte ca să pricepeți,

2 căci eu vă dau sfaturi bune: nu lepădați învățătura mea!

3 Căci, când eram încă fiu la tatăl meu și fiu gingaș și singur la mama mea,

4 el mă învăța atunci și-mi zicea: „Păstrează bine în inima ta cuvintele mele, păzește învățăturile mele și vei trăi!

5 Dobândește înțelepciune, dobândește pricepere; nu uita cuvintele gurii mele și nu te abate de la ele!

6 N-o părăsi, și ea te va păzi; iubește-o, și te va ocroti!

7 Iată începutul înțelepciunii: dobândește înțelepciunea și, cu tot ce ai, dobândește priceperea.

8 Înalț-o și ea te va înălța; ea va fi slava ta dacă o vei îmbrățișa.

9 Ea îți va pune pe cap o cunună plăcută, te va împodobi cu o strălucită cunună împărătească.”

10 Ascultă, fiule, primește cuvintele mele și anii vieții tale se vor înmulți!

11 Eu îți arăt calea înțelepciunii, te povățuiesc pe cărările neprihănirii.

12 Când vei umbla, pasul nu-ți va fi stânenit și, când vei alerga, nu te vei poticni.

13 Ține învățătura, n-o lăsa din mână; păstrează-o, căci ea este viața ta!

14 Nu intra pe cărarea celor răi și nu umbla pe calea celor nelegiuți!

15 Ferește-te de ea, nu trece pe ea;
ocolește-o și treci înainte!
16 Căci ei nu dorm dacă n-au făcut
răul, le piere somnul dacă nu fac pe
cineva să cadă;
17 căci ei mănâncă pâine nelegiuită și
beau vin stors cu sila.
18 Dar cărarea celor neprihăniți este
ca lumina strălucitoare, a cărei
strălucire merge mereu crescând
până la miezul zilei.
19 Calea celor răi este ca întunericul
gros: ei nu văd de ce se vor poticni.
20 Fiule, ia aminte la cuvintele mele,
pleacă-ți urechea la vorbele mele!
21 Să nu se depărteze cuvintele
acestea de ochii tăi, păstrează-le în
fundul inimii tale!
22 Căci ele sunt viață pentru cei ce le
găsesc și sănătate pentru tot trupul
lor.
23 Păzește-ți inima mai mult decât
orice, căci din ea ies izvoarele vieții!
24 Izgonește neadevărul din gura ta și
depărtează viclenia de pe buzele
tale!
25 Ochii tăi să privească drept și
pleoapele tale să caute drept înaintea
ta!
26 Cărarea pe care mergi să fie
netedă și toate căile tale să fie
hotărâte:
27 nu te abate nici la dreapta, nici la
stânga și ferește-te de rău!

PILDELE SAU PROVERBELE LUI SOLOMON

Capitolul 5

Ferește-te de desfrânare!

1 Fiule, ia aminte la înțelepciunea
mea și pleacă urechea la învățătura
mea,
2 ca să fii cu chibzuință și buzele tale
să aibă cunoștință.
3 Căci buzele femeii străine strecoară
miere și cerul gurii ei este mai
lunecos decât untdelemnul,
4 dar la urmă este amară ca pelinul,
ascuțită ca o sabie cu două tăișuri.
5 Picioarele ei coboară la moarte,
pașii ei dau în Locuința morților.
6 Așa că ea nu poate găsi calea vieții,
rătăcește în căile ei și nu știe unde
merge.
7 Și acum, fiule, ascultă-mă și nu te
abate de la cuvintele gurii mele:
8 depărtează-te de drumul care duce
la ea și nu te apropia de ușa casei ei,
9 ca nu cumva să-ți dai altora vlaga
ta și unui om fără milă anii tăi,
10 ca nu cumva niște străini să se
sature de averea ta și tu să te trudești
pentru casa altuia,
11 ca nu cumva să gemi, la urmă,
când carnea și trupul ți se vor istovi
12 și să zici: „Cum am putut eu să
urăsc certarea și cum a disprețuit
inima mea mustrarea?
13 Cum am putut să n-ascult glasul
învățătorilor mei și să nu iau aminte
la cei ce mă învățau?
14 Cât pe ce să mă nenorocesc de tot

în mijlocul poporului și adunării!”

15 Bea apă din fântâna ta și din izvoarele puțului tău!

16 Ce, vrei să ți se verse izvoarele afară? Și să-ți curgă râurile pe pietele de obște?

17 Lasă-le să fie numai pentru tine, și nu pentru străinii de lângă tine.

18 Izvorul tău să fie binecuvântat și bucură-te de nevasta tinereții tale!

19 Cerboaică iubită, căprioară plăcută: fii îmbătat tot timpul de drăgălășiile ei, fii îndrăgostit necurmat de dragostea ei!

20 Și pentru ce, fiule, ai fi îndrăgostit de o străină și ai îmbrățișa sânul unei necunoscute?

21 Căci căile omului sunt lămurite înaintea ochilor Domnului și El vede toate cărările lui.

22 Cel rău este prins în înseși nelegiuirile lui și este apucat de legăturile păcatului lui.

23 El va muri din lipsă de înfrânare, se va poticni din prea multa lui nebunie.

PILDELE SAU PROVERBELE LUI SOLOMON

Capitolul 6

Asupra chezașiei

1 Fiule, dacă te-ai pus chezaș pentru aproapele tău, dacă te-ai prins pentru altul,

2 dacă ești legat prin făgăduința gurii tale, dacă ești prins de cuvintele gurii tale,

3 fă totuși lucrul acesta, fiule: dezleagă-te, căci ai căzut în mâna aproapei tale! De aceea du-te, aruncă-te cu fața la pământ și stăruiește de el!

4 Nu da somn ochilor tăi, nici ațipire pleoapelor tale!

5 Scapă din mâna lui cum scapă căprioara din mâna vânătorului și ca pasărea din mâna păsărarului!...

Ferește-te de lenevie

6 Du-te la furnică, leneșule; uită-te cu băgare de seamă la căile ei și înțelepțește-te!

7 Ea n-are nici căpetenie, nici priveghetor, nici stăpân,

8 totuși își pregătește hrana vara și strânge de-ale mâncării în timpul secerișului.

9 Până când vei sta culcat, leneșule? Când te vei scula din somnul tău?

10 Să mai dormi puțin, să mai ațipești puțin, să mai încrucișezi puțin mâinile ca să dormi!...

11 Și sărăcia vine peste tine ca un hoț și lipsa, ca un om înarmat.

Ferește-te de răutate

12 Omul de nimic, omul nelegiuit, umblă cu neadevărul în gură,

13 clipește din ochi, dă din picior și face semne cu degetele.

14 Răutatea este în inima lui, urzește lucruri rele întruna și stârnește certuri.

15 De aceea, nimicirea îi va veni pe neașteptate; va fi zdrobit deodată și fără leac.

16 Șase lucruri urăște Domnul și chiar șapte Îi sunt urâte:

17 ochii trufași, limba mincinoasă,
mâinile care varsă sânge nevinovat,

18 inima care urzește planuri
nelegiuite, picioarele care aleargă
repede la rău,

19 martorul mincinos, care spune
minciuni, și cel ce stârnește certuri
între frați.

Ferește-te de preacurvie

20 Fiule, păzește sfaturile tatălui tău
și nu lepăda învățătura mamei tale:
21 leagă-le necurmat la inimă, atârână-
le de gât!

22 Ele te vor însoți în mersul tău, te
vor păzi în pat și îți vor vorbi la
deșteptare.

23 Căci sfatul este o candelă,
învățătura este o lumină, iar
îndemnul și muștrarea sunt calea
vieții.

24 Ele te vor feri de femeia stricată,
de limba ademenitoare a celei
străine.

25 N-o pofti în inima ta pentru
frumusețea ei și nu te lăsa ademenit
de pleoapele ei!

26 Căci pentru o femeie curvă, omul
ajunge de nu mai rămâne decât cu o
bucată de pâine, și femeia măritată
întinde o cursă unui suflet scump.

27 Poate cineva să ia foc în sân fără
să i se aprindă hainele?

28 Sau poate merge cineva pe cărbuni
aprinși fără să-i ardă picioarele?

29 Tot așa este și cu cel ce se duce la
nevasta aproapelui său: oricine se
atinge de ea nu va rămâne
nepedepsit.

30 Hoțul nu este urgisit când fură ca

să-și potolească foamea, căci îi este
foame.

31 Și, dacă este prins, trebuie să dea
înapoi înșeptit, să dea chiar tot ce are
în casă.

32 Dar cel ce preacurvește cu o
femeie este un om fără minte; singur
își pierde viața cine face așa.

33 Nu va avea decât rană și rușine și
ocara nu i se va șterge.

34 Căci gelozia înfurie pe un bărbat,
și n-are milă în ziua răzbunării;
35 nu se uită la niciun preț de
răscumpărare și nu se lasă înduplecat
nici chiar de cel mai mare dar.